

Jadid

adabiy, ilmiy-ma'rifiy va ijtimoiy haftalik gazeta

OYDINLAR

KO'NGILCHANLIK

Mirtemir domla o'ta ko'ngilchan inson edilar. Bir kuni nashriyotning uzun yo'lagidan bir odam domlaga qarab: "E, bormisiz, sizni ham ko'radigan kun bor ekan-ku", deya quchoq ochib kela boshladi. Domla u bilan xush kayfiyatda qadrdonlarcha quchoqlashib ko'rishdilar. Obdon chaqchaqlashib bo'lishgach, yana quchoqlashib xayrlashdilar.

(4-sahifada o'qing.)

YOSH DO'STLARIMGA

Sizga berilgan imkonni asrang!

Oqil SALIMOV, akademik

Inson yoshi ulg'aygan sari boshidan o'tgan kunlar, voqea-hodisalarga xayolan bir-bir nazar tashlaydi. Biz kabi mo'ysafidlar mustabid sovet tuzumining barcha ko'rgiliklarini ko'rdik, o'sha adolatsiz muhitda yashadik, ishladik. O'tgan kunlarimiz, tabiiyki, ortga qaytmaydi, o'tmishga evriladi. Biz esa undan

taqqoslar asosida mantiqiy xulosa chiqaramiz, kelajagimiz uchun fikr yuritimiz.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamiz debochasiga shaxsan Prezidentimizning taklifiga ko'ra, uch ming yillik qadimiy tariximiz, beqiyos boy madaniyatimiz haqida fuqarolarda faxr-iftixor uyg'otuvchi fikrlar

kiritildi. Boisi, navqiron avlod vakillari xalqimizning qadim shukuhli o'tmishidan g'ururlansin, dunyo tamadduniga munosib hissa qo'shgan buyuk ajdodlarimizdan ma'naviy kuch olsin. Ma'lumki, Shavkat Mirziyoyev davlat boshqaruviga kelgach, avvalo ta'lim va tarbiya masalasiga jiddiy e'tibor

qaratdi. Bosh qomusimizdagi zarur tahrirlar ham aynan ana shu ta'limdan tarbiyani ajratib bo'lmaydi, degan aqidaga hamohangdir. Ta'lim ustuvor bo'lishida tarixiy xotira bilan bog'liq milliy g'ururning ham ahamiyati katta hisoblanadi.

(Davomi 2-sahifada.)

TASHRIFDAN SO'NG...

MA'NAVIYAT tantanasi, ADOLAT g'alabasi

Bundan ikki yil burun "Buxoronoma" gazetasida taniqli tarixchi olim Sulaymon Inoyatovning jadid ma'rifatparvari Usmonxo'ja Po'latxo'jayev qismati haqidagi maqolasi e'lon qilingan, undagi bir lavha tahririyat xodimlari va ko'p sonli muxlislar qalbini o'rtagan edi...

Maqolada Usmonxo'janing farzandi, hozirda xorijda yashab, ilm-fan bilan shug'ullanayotgan professor Temur Xo'jao'g'lining Buxoroga tashrifi chog'ida ota uyida (o'sha paytlarda bu uy mehmonxonaga aylantirilgan edi) bir kecha tunash uchun pul to'lashga rozi bo'lgani, ota uyida o'tkazgan tuni uning qalbidagi iztiroblarni alangalatgani, imkoni bo'lsa-yu, ota mulkini xarid qilib, xalqqa topshirishga rozi bo'lgani haqida hikoya qilingan edi...

Bugun biz bunday xabarlar tez tarqaladigan, bahs-munozara uyg'otadigan bir davrda yashayapmiz. Tarixiy xotirani tiklash bilan bog'liq bu kabi masalalar doimo davlat rahbarining e'tiborida bo'layotgani, tarixiy adoladni tiklash yo'lidagi sa'y-harakat va tashabbuslar tezkorlik bilan qo'llab-quvvatlanayotgani esa xalqimizning chinakam baxti, omadidir.

Darvoqe, Prezidentimiz tomonidan jadid ma'rifatparvarlari, jumladan, Xo'jayevlar sulolasining sha'nini tiklash, ularning hurmatini joyiga qo'yish bilan bog'liq tashabbuslar u kishi lavozimga kirishgan ilk yillaridayoq ilgari surilgan edi. Poytaxtimizdagi Qatag'on qurbonlari xotirasi muzeyining joylardagi filiallari sifatida har bir viloyatda shu nomdagi muzey tashkil etilgani ana shunday tashabbuslar samarasi bo'ldi.

(Davomi 3-sahifada.)

TARIX VA TAQDIR

Avloniyning evarasi

O'zbekiston xalq artisti, O'zbek Milliy akademik drama teatrlarining yetakchi aktrisasi Gavhar Zokirova bilan suhbatlashar ekanman, tariximizning ochilmagan qirralari ko'pligiga yana bir bor amin bo'ldim. Gavhar opa o'zining katta bobosi, atoqli ma'rifatparvar, o'zbek teatrlarining asoschilaridan biri Abdulla Avloniy haqida bilganlarini katta hayajon bilan so'zladi. Yonib turgan ko'zlari, samimiy nigohlari, to'liq o'zini uning bobosi va u qoldirgan boy meros bilan qanchalik faxrlanishini namoyon etib turardi. Suhbatdoshimning hayajoni menga ham yuqdi. Gavhar opaning aytganlarini xuddi o'zi gapirib berganday qog'ozga tushirishga harakat qildim.

(Davomi 7-sahifada.)

BUGUNNING GAPI

Inson qadrini yuksaltirish yo'lidagi izlanishlar

YER ELNI BOQQAN, BUNDAN KEYIN-CHI?

Xalqimizning "Yerning umri o'tmasin, uvolsavobi bor" degan naqlini ko'p eshitganmiz. Bugun ushbu naql davlat siyosatining ustuvor vazifasiga aylandi. Mamlakatimizda oziq-ovqat mahsulotlarini yetishtirish bo'yicha, ayniqsa, tomorqa va qishloq xo'jaligi ekin maydonlaridan oqilona foydalanishning intensiv texnologiyalari keng joriy etilmoqda. Jumladan, qishloq joylarda bu amaliyot subsidiyalari asosida samarali tatbiq etib kelinmoqda.

Bu borada hukumat tomonidan mahallalar kesimida dasturlar qabul qilindi. Unga ko'ra, aholining kam daromadli qatlamiga ajratilgan sarmoyalar hisobidan nol qiymatda issiqxonalar qurib berilmoqda. Mabodo o'ziga to'q xonadonlarda bo'sh turgan yerga oziq-ovqat mahsulotlari ekilmagan bo'lsa, o'sha xonadon egasiga soliq qonunchiligi asosida choralar ko'rilmog'chi. Maqsad aholi xonadonlaridagi bo'sh turgan tomorqadan samarali foydalanish, unga poliz va oziq-ovqat mahsulotlari olinadigan ekinlarni ekib, hududlarda dehqon bozorlarining narx-navosini mo'tadil saqlashdan iborat.

Rostdan ham bir qishloqda, deylik, mingta xonadon bor. Boringki, ushbu oilalarning 95 foizi tomorqasidan unumli foydalanin, masalan: kundalik iste'mol uchun kartoshka, sabzi, sholg'om, piyoz, qovoq va boshqa turdagi poliz ekinlarini o'z qo'li bilan yetishtirib, ro'zgori uchun g'amlab iqtisodini yuritishi foydadan xoli emas.

(Davomi 3-sahifada.)

MUNOSABAT

Badiiy adabiyotning eng ulkan sohalardan biri, shubhasiz, tarjima san'atidir. Garchand tarjima tarixi olis davrlarga borib taqalsa-da, bugun o'zaro yaqin va ayni damda turli til oilasiga mansub lahjalardan tarjima qilish an'anasi davom etmoqda. Dunyodagi eng go'zal, e'tiborli, barchaning qalbidan birdek o'rin ola biladigan asarlar tarjimasini bilan tillar tabiatini chuqur biladigan mutaxassis - tarjimonlar shug'ullanadi.

Tarjima - dillar payvand

Tarjimon - bu yuksak madaniyatli, badiiyatni chuqur his etadigan ziyoli. Uning mashaqqatli mehnati tufayli zohiran begona ko'ringan ellar ellarga, dillar dillarga payvand bo'ladi. Tarjimonning xizmati ortidan turli millatga mansub odamlar bir tilda - badiiy adabiyot tilida suhbat quradilar. Globalshuv zamon bo'lgan hozirgi kunimizda jahon ahlining dunyoqarashi, adabiy didi, mentaliteti, urf-odamlari va qadriyatlarini bilish uchun, albatta, ularning adabiy merosidan boxabar bo'lmoq lozim. Shu e'tibordan Prezidentimiz tomonidan yaqinda imzolangan "Badiiy tarjima sohasida Muhammad Rizo Ogahiy nomidagi xalqaro mukofotni ta'sis etish to'g'risida"gi qaror mamlakatimizda tarjima adabiyotining yuksalishida bevosita qatnashib bo'ladi.

Prezidentimiz olib borayotgan adabiy siyosat alaloqibat xalqlar o'rtasidagi do'stlikni,

davlatlararo hamjihatlikni mustahkamlashga qaratilgani hammamizga kunday ravshan. Bu tarixiy qaror tufayli o'zga xalqlar va davlatlar o'zbek xalqining madaniy-ma'rifiy merosidan bahra olib, qadimiy va boy adabiyotimizning zabardast siymolari hamda umrboqiy asarlari vositasida Yangi O'zbekistonning ma'naviy qi-yofasini to'laqonli tasavvur etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Bu xalqaro mukofotning mumtoz shoirimiz Ogahiy nomi bilan atalishi o'z tarixiy asosiga ega. Zero, Muhammad Rizo Ogahiy Mirxondning "Ravzat us-safo", Vosifiyning "Badoye' ul-vaqoye", Sa'diyning "Guliston", Nizomiyning "Haft paykar" va boshqa ko'plab tarixiy-badiiy asarlarni forschadan o'zbek tiliga katta mahorat bilan tarjima qilgan.

(Davomi 5-sahifada.)

Sizga berilgan imkonni asrang!

Boshlanishi 1-sahifada.

Sovet mafkurasi talabiga ko'ra barcha mustamlaka xalqlar qatori bizning tariximiz ham kamsitilib, daho shaxslarimiz yerga urilib, noto'g'ri talqinda o'qitib, o'rgatilgan. Imom Buxoriy, Abu Iso Termiziy, Abu Muin Nasafiy, Dorimiy Samarqandiy kabi buyuk muhaddislarimiz, Jorulloh Zamaxshariy, Abu Mansur Moturidiy, Najmiddin Kubro, Abdullaxoliq G'ijduvoni, Bahouddin Naqshband singari ulug' mufassir-mutasavviflarimizning nomi va merosi qatag'on qilinishini dahriy tuzum talabi deb tushunish mumkin, ehtimol. Ammo Ahmad Farg'oni, Muhammad Xorazmiy, Hakim Termiziy singari dunyoviy ilm-fanlar ravnaqiga beqiyos hissa qo'shgan ulug' amaliyotchi olimlar, betimsol siymolarning ham imkon qadar el nazaridan panada tutilganini qanday izohlash mumkin?

Demak, millatni uyg'otishi, o'zligini eslatishi mumkin bo'lgan har qanday shaxs va asarlar mustabid tuzum rahnamolariga ulkan xavf bo'lib ko'ringan.

Shuningdek, maktab va oliy o'quv yurtlarida majburiy o'qib-o'rgananimiz tarix kitoblarining o'ziga xos "yashirin sahifalari" ham bor edi. Ularni varaqlash, o'zimiz yashayotgan davr haqiqatidan xabardor bo'lish mumkin emas edi. Nafaqat xabardorlik, hatto u sirli sahifalar xususida savol berish salkam jinoyat sanalardi. Ko'zimizdan berkitilgan millat tarixi, shukrki, Istiqloq sharofati bilan ochildi. Uni o'qib, ma'naviyatimizning qat'iom qilingan oltin avlodi faoliyatiga oid qimmatli ma'lumotlarga ega bo'ldik. Tabarruk zotlar, ulamolalar hayoti, ijodi, ularning millat charog'bonlari o'laraq olib borgan ezgu ishlariga, shuningdek, ayrim tarixiy voqea-hodisalarga butunlay boshqa tomondan, ya'ni yangicha nazar bilan qarash boshlandi.

Bugun yangi qiyofa kasb etayotgan O'zbekiston – bu yangilanayotgan tafakkur, ong, butunlay yangi taraqqiyot yo'lidagi fan-texnika maydonidir. Bu tarixiy va evolyutsion nuqtayi nazardan qaraganda O'zbekistonda Uchinchi Renessans fenomenining boshlanishi bilan bog'liq bo'lgan tarixiy, ma'rifiy, ilmiy-texnik hodisadir.

Bir paytlar jadidlik harakati muttasil qoralanib, biz o'qigan kitoblarda ularning nomlari faqat salbiy sifatlar bilan keltirilgan bo'lsa-da, ular bizning millat-

Demoqchimanki, bugungi kunning qadriga yetish uchun fikrlash, o'ylash, tafakkur yuritish lozim. Kecha va bugungi taqqoslash kerak. Shunda jadid ziyolilarining o'z hisobidan maktablar ochgani, kutubxonalar tashkil etgani, sayyor teatr truppalari tuzib, shahar-mahallalar, qishloq-qishloq ma'rifat tarqatib yurganlarining sababi ayon bo'ladi. Zero, Prezidentimiz ta'kidlaganlaridek, "Vatan va xalq taqdiriga nisbatan tahdidlar kuchaygan vaziyatda aynan millat fidoyilari – uyg'oq qalbli ziyolilar, shoir va adiblar, san'at namoyandalari, ma'naviyat va ma'rifat sohasi xodimlari jasorat bilan maydonga chiqqanlar. Mamlakatimiz o'z taraqqiyotining yangi, yuksak bosqichiga kirayotgan hozirgi paytda bizga jadid bobolarimiz kabi g'arb ilm-fan yutuqlari bilan birga, milliy qadriyatlar ruhida tarbiya topgan yetuk kadrlar suv bilan havodek zarur".

Avloniy, Munavvar qori kabi xalq qahramonlari munosib qadr topib, "Buyuk xizmatlari uchun" ordeni bilan taqdirlanishi haqiqat g'alabasi, adolat tantanasi bo'ldi. To'g'risi, shu millatning ziyoli bir vakili sifatida mening ham ko'zlarimga quvonch yoshlari keldi. Chunki ular aytgan purma'no so'zlar hali-hamon o'z qiymatini yo'qotgani yo'q. "Haq olinur, berilmas!" Mahmudxo'ja Behbudiyning ushbu yoniq so'zlari bugun ming-minglab Vatanning asl farzandlari ko'nglidan joy oldi.

Men har gal maktablar yonidan o'tirayotganimda Prezident Shavkat Mirziyoyevning Uchinchi Renessans poydevorini bunyod etish maktab ostonasidan boshlanishini ta'kidlab: "Abdulla Avloniyning "Tarbiya biz uchun yo hayot – yo mamot, yo najot – yo halokat, yo saodat – yo falokat masalasidir", degan so'zlari har bir maktab binosi pesh-toqiga yozib qo'yilishi shart", deb aytgan gapi esimga keladi. Zero, shijoatli, jasur, Vatanga sodiq yigit-qizlarning barchasi dastlab maktabda ta'lim-tarbiya oladi. Kamolotga yetgach, katta hayot maydoniga qadam qo'yadi. Ular jadid bobolarining o'g'itlari asosida to'kis tarbiya ko'rsa, tabiiyki, mamlakatimiz har jihatdan taraqqiy qiladi, ijtimoiy hayotning barcha jabhalarida o'ziga xos toza ma'naviy muhit yuzaga keladi.

Ta'lim islohotchisi Is'hoqxon Ibrat madaniyat va ma'naviyat yo'lida e'tirofga munosib xizmatlar qilgani, yangi usul maktablari tashkil etgani, xoriydan zamonaviy

Kishilik jamiyatining bir necha ming yillik taraqqiyot yo'lga nazar solsak, bir tarixiy haqiqat ko'zga yaqqol tashlanadi: qaysi davrda adolat jamiyatning bosh mezon bo'lib, ilm-fan, texnika, san'at va madaniyat taraqqiyotiga keng yo'l ochilgan, uning ravnaqi uchun yetarli sharoit yaratilgan bo'lsa, o'sha zamonlarda misli ko'rilmagan evrilishlar ro'y bergan. Ijtimoiy hayot farovonlashib, odamlar turmushi to'kinlasha borgan. Ilm-fan va madaniyat millatning ramzi sifatida uning jahon hamjamiyatidagi darajasini belgilagan. Buyuk iste'dod sohiblari Renessans hodisasini yuzaga keltiruvchi, millat va jamiyat taraqqiyotini harakatlantiruvchi kuch sifatida o'zlarini namoyon etishgan.

Xalqimizda "Sulton suyagini xorlamas" degan naql bor. Shavkat Mirziyoyev ustozlik zahmatini yaxshi biladigan, muallim mehnatini qadrlagan, o'qituvchi degan nomni yuksaltirgan davlat rahbari bo'ldi. Yillar davomida o'qituvchining gardaniga ilingan majburiy mehnat – paxta terish, chopiq, yagana qilish, daraxt oqlash, pilla terish, ko'cha supurish kabi zahmatlardan pedagog va o'quvchilar xalos bo'ldi. Ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan yosh olimlar uchun ham juda katta imkoniyatlar yaratildi. Ilm-fan sohasini rivojlantirish davlat siyosati darajasiga olib chiqildi.

Men o'zim turli rahbarlik lavozimlarida, jumladan oliy ta'lim tizimida ishlagan kezarimda kuz desa yuragim bezillab turardi. Ayni ilm oladigan pallasi paxta dalalarida qish-qirovli kunlarga noqulay shart-sharoitda og'ir mehnat zalvori ostida ezilayotgan talabalar qabar, har qanday vijdonli o'qituvchining joni achirdi. Ammo siyosat, zamon va talab shunaga edi. Mana, bugun o'sha kunlar haqida yoshlarga gapirsang, Abdulla Qahhor ta'biri bilan aytganda: "O'tmishdan er-taklar" bo'lib tuyuladi. Xudoga shukur, u kunlar ortda qoldi. Qaytmas bo'lib ketgani chin bo'lsin.

Xayriyatki, bugun o'qituvchilarning hurmati joyiga qo'yildi, ustozlarning azaliy maqomi asta-sekin o'z mavqeiga munosib yuksalib boryapti. Ularning mehnati adolatli rag'batlantirilib, oylik maoshlari oshirildi va ko'plab imtiyozlar taqdim etildi.

Bir so'z bilan aytganda o'qituvchi obro'si tiklandi. Prezidentimiz respublikamizdagi ta'lim dargohlarning ahvoli taqqoslagidek ko'rib, bilib, amaliy ishni aynan ana shu bo'g'indan boshlash kerakligini ta'kidladi, hukumat miqyosida o'rtaga qo'ydi. Islohotni eng kerakli nuqtadan, ya'ni maktabdan boshladi.

Ha, maktab jamiyatning yuragidir. Ertani farovon ko'rishning eng muhim sharti – avlodning ta'lim-tarbiyasiga nazoratni kuchaytirish, mamlakat maktablari xalqaro darajadagi zamonaviy

ilm maskanlariga aylantirish. Bu haqiqatni davlatimiz rahbari xuddi jadidlar kabi juda teran angladi va o'z islohotlari bilan bobolarimizning munosib davomchisi bo'lib maydonga chiqdi. Shu ma'noda, men Prezidentimizni zamonamiz jadidi deb bilaman va u kishining ta'lim sohasidagi xatti-harakatlarini yangi zamon jadid harakati deb atashni juda-juda istar edim.

Bundoq qarasam, ko'z ochib-yumgunimcha salkam bir asrlig vaqt o'tib ketibdi. Tabiiyki, bu umr yo'li bugungi Toshkent ko'chalaridek ravon va charog'on bo'lmagan. Og'ir, zahmatli kunlarni ham, izzat-hurmatga to'la quvonchli damlarni ham ko'rdim. Oyning o'n beshi qorong'i, o'n beshi yorug', deganlaridek umrim yaxshilik bilan yomonlik, ezgulik bilan yovuzlikning doimiy ravishda murosasiz to'qnashuvi maydoniga do'ndi. Hayotning ana shu achchiq sabog'i natijasida har qanday sharoitda ham insonni asraydigan ilohiy qudrat bu – ma'rifat, e'tiqod va iymon ekan, unga eltdigan yagona so'qmoq esa – tajriba hamda bilim sanalarkan, degan xulosaga keldim.

Ustoz otangdan ulug', deydilar. Bu ta'rif, albatta, haqiqiy chin ma'nodagi ustozlar haqida, deb bilaman. Insonning toleyi kulsa, uni haq yo'lga yetaklaguvchi yo'lchi yulduz yanglig' piri murshidga ro'para bo'lar ekan. Taqdir meni ana shun-

“

...O'yab ko'rsam, o'sha og'ir davrlarda fidoyi ustozlarimiz o'zimizning qorako'zlardan munosib izdoshlar chiqsin, millat ziyolilari safi kengaysin, milliy olimlar, ahli ilmlar ko'paysin, deb boshlarini kundaga qo'yib, bizni tarbiyalab, shakllantirgan ekan.

”

Mahmudxo'ja BEHBUDIY:

"Ey muhtaram yoshlar! Aziz birodarlar, o'g'ul to'ylariga sarf qilaturg'on aqchalarigizni mana shul ilm zamon yo'lga sarf etingiz, sizdan o'g'lungizga a mol meros qolmasun, balki, albatta, ilm va tarbiya meros qolsun".

dosh, vatandosh ota-bobolarimiz ekanini ich-ichimizdan his qilardik. Biroq ovoz chiqarib aytib bo'lmadim? Sevimli adibimiz Abdulla Qodiriy bitgan romanlarni bemalol o'qimoq qayda? Abdulhamid Cho'lpon asarlari adabiyot javonidan olib tashlandi. Millat fidoyilariga "xalq dushmani" tamg'asi bosilgandi. Fayzulla Xo'jayev, Ubaydulla Xo'jayev, Said-nosir Mirjalolov, Usmon Xo'ja, Nosirxon to'ra kabi ijtimoiy-siyosiy jabhalarda faol bo'lgan, shaxs sifatida kamol topganlar ustiga bo'hton mag'zavallari ag'darilgan edi. Jadidlar tomonidan xoriyga o'qishga yuborilgan talabalar taqdiriga qiziqish, hatto ularning ismini tilga olish ham ulkan jinoyat sanalardi. Tasavvur qilish mumkinmi u zamonlarni?

Bugun esa jadidlarimiz Vatan xizmatiga kamarbasta, ma'rifati bilan yurtini obod qilishni yurak tubiga joylagan yoshlar bo'lgani barchamizga birdek ayon. Ular ozod mamlakatni, har jihatdan yangi hayotni orzu qilishgan edi. Biroq totalitar tuzum ona tili, muqaddas tuprog'ini yaxshi ko'rgan elparvarlarni o'zlariga raqib bildi, xalq uchun aziz jonini ayamaydigan insonlardan dushman yasadi.

Toshkentda Abdulla Avloniy boshlagan ta'lim islohotlarining uzviy davomchisi bo'lgan Munavvar qori Abdurashidxonov, Samarqandda Mahmudxo'ja Behbudiy, Buxoroda Usmon Xo'ja va boshqa fidoyi ziyolilar tomonidan olib borilgan tashviqot ishlari, elni g'afat uyqusidan ilm yog'dusi ila uyg'otishga qaratilgan sa'y-harakatlarini tahlil qilar ekanimiz, jadid bobolarimiz mamlakatning muhim jug'rofiy nuqtalarida turib, xalqni birlashishga undaganini anglaymiz. Ular ilm-ma'rifat mayog'ini boshi uzra baland ko'tarib, yurtning qorong'i go'shalarini yoritishni maqsad qilgan, albatta.

Jadid bobolarimiz millatning fidoyi farzandi sifatida amalga oshirgan ishlari garchi o'z davrida yetarlicha e'tirof etilmagan bo'lsa-da, vaqt o'tib ular orzu qilgan hurriyat qaror topdi. Uzoq yillar davomida bizga "yot unsur" deya ko'rsatib kelingan, nafaqat o'zi, balki butun oilasi bilan qoralanib, taqiu-tahqiriga mahkum qilingan ma'rifatparvarlar nomi to'liq oqlandi va ular xotirasiga munosib ehtiromlar ko'rsatila boshlandi.

2020-yilga kelib Prezidentimiz tomonidan Mahmudxo'ja Behbudiy, Abdulla

“

...Shavkat Mirziyoyev ustozlik zahmatini yaxshi biladigan, muallim mehnatini qadrlagan, o'qituvchi degan nomni yuksaltirgan davlat rahbari bo'ldi...

”

texnikalar, xususan, kitob chop etadigan bosmaxona uskunalar olib kelgani – o'sha paytdagi ijtimoiy-siyosiy muhit uchun juda katta yangilik edi. Bunday muhim tarixiy voqealardan xalqimiz keyingi yillardagina atroflicha xabardor bo'lmoqda. Nazarimda, jadidlar orzu qilgan maktab islohotlari tom ma'noda so'nggi yillarda juda keng miqyosda davom etmoqda.

